

15 lap

S. DECOVA:

A Slovenský národopis /Bratislava - Pozsony/ és a Český lid /Praha - Prága/ Csehszlovákia két köztársaságának akadémiai néprajztudományi munkahelyének központi folyóiratai. A Szlovák Tudományos Akadémia Néprajzi Intézete adja ki a Slovenský národopis-t, a Cseh Tudományos Akadémia Néprajzi és Folklorisztikai Intézete pedig a Český lid kiadója. A Slovenský národopis főszerkesztője hosszú évtizedek óta Božena Filová, a Český lid főszerkesztője pedig Antonín Robek. A Slovenský národopis 1952-től jelenik meg, akkor csatlakozott az előző néprajzi folyóirat^{okhoz} Ján Mjartan szerkesztői tevékenysége alatt. A Český lid 1891-ben jelent meg először. Mindkét folyóirat évente négyszer jelenik meg, a Slovenský národopis összességében 672 nyomtatott oldallal, a Český lid évente 252 oldallal, nagyobb formátumban.

A Slovenský národopis az utóbbi, a nyolcvanas években céltudatosan a Szlovák Tudományos Akadémia Néprajzi Intézete tervezett tevékenysége eredményeinek közzétételére irányul. A tanulmányok alapjául túlnyomó többségben az állami tervek részfeladatainak előzetes eredményei szolgálnak, ill. a Néprajzi Intézet szervezte szemináriumokú és konferenciák. A Slovenský národopis már a hetvenes években túlhaladta azt a koncepciót, mely a néprajzkutatók individuális szakmai beállítottságát tükrözte. Az egyes kutatók kutatási profilját, amely a múltban terjedelmes tanulmányokban prezentálódott, rövidebb cikkek váltották fel, ezek már egy szervezett kollektív kutatási célokat képviselnek.

Kiemelkedő jelentőségű a Slovenský národopis utolsó éveinek képi anyaga. A szerény kezdetekkel szemben, márna hatvanas évektől a folyóirat a tanulmányokat illusztráló, színes borítólapppal jelenik meg. A nyolcvanas években megjelent számok némelyikét

már egészoldalas színes és fekete-fehér illusztrációk együttese jellemzi. Vonatkoznak a számok tartalmára, gyakran ^{azokra} a tanulmányokra melyek a jelentős, népi ihletésű képzőművészeket méltatják / pl. a csipkeverés, a fafaragás, a festészet témakörében/. Lehet az nem professzionális képzőművészet is /naiv művészet/, vagy a népművészet közvetlen megnyilvánulása, esetleg az egyes számok tartalmával összefüggő témák történeti ábrázolása. Igaz, az illusztrációk a fő, reprezentatív részét bővítik az egyéb tanulmányokat kiegészítő dokumentációs fényképek és rajzok. A Slovenský národopis és a tanulmányok domináns képxi részük nem tér el attól a koncepciótól, mely a Néprajzi Intézet kollektív feladataira és vállalkozásaira irányul.

A tanulmányok rovatán túl minden szám tartalmaz áttekintő részt, ^{szavalt} /Rundschau/, s a fejezet végén recenziókat és referátumokat. Az egyes számokba anyaggyűjtemény-rovatot, esetleg vitarovatot is beiktattak. A nyolcvanas évek elejéig, amíg a Szlovák Néprajzi Atlasz munkálatai nem zárultak le, külön rovatot kapott az atlasz kísérleti kommentárja az egyes résztémák fejezetei ^{szerint} / zöldségtermesztés, rokonsági terminológia, a táplálkozás néhány kérdése, stb./. Jelenleg azok a feladatok kapnak itt helyet, melyek a készülő Szlovák Néprajzi Enciklopédiával kapcsolatosak.

Az anyaggyűjtemény-rovat azoknak a cikkeknek ad helyet, melyek eltérnek az egyes számok kutatási koncepciójától és a kutatók egyéni, nem tervezett kutatási eredményeit tükrözik. Itt szerzünk tudomást a gyapjúfeldolgozásról, a tulajdonjegyekről, a temetőkről, a fazekasságról, a gyógyításról és további témákból olyan szóródásban,

ahogy azt a szerzők spontán érdeklődése diktálja, kik a közös feladatokba nem kapcsolódtak be. E rovat csak kivételesen tartalmaz olyan témaegyüttest, amely kapcsolódik a tanulmányokhoz /SN 30, 1982/2/.

A vitarovat jobbára rövid, elméleti cikkeket közöl / értékorientáció, Szlovákia néprajzi körzetesítése, a nyelvtudomány és a néprajz kérdései, az ^{az állami terv}atlasz^{opponentúrája}, stb./ . Kivételesen ide sorolták be a szemináriumokról készült cikkeket /35, 1987/1/. Rendszeresen itt teszik közzé a referátumokat és a néprajzi filmek fesztiváljáról készült jegyzőkönyveket. Ezeket a fesztiválokat ~~kétévenként~~ kétévenként rendezik meg / néha az áttekintő részben kapnak helyet/. Eleddig a folyóirat nem szervezett kiemelt néprajzi problémákkal kapcsolatos vitákat, így e rovat addig több~~számos~~ szakmai problémát megoldó szerző vitáinak ígérete.

Az áttekintő fejezet jobbára a jubileumi cikkeknek és megemlékezéseknek ad helyet. A különböző hazai és külföldi néprajzi eseményekről készült híradáson túl rendszeresen beszámol a Szlovák Néprajzi Társaság tevékenységéről.

A recenziók és a referátumok teljes terjedelmükben a szlovák néprajzi könyvkiadásra összpontosítanak, szórványosan a néprajzi periodikákra és a társtudományok munkáira. A külföldi publikációk recenziói nagymértékben a recenzorok iniciatívájától függenek. Viszonylag gazdag a szomszédos népek irodalma, a szovjet, a cseh, a lengyel és a magyar. Esetenként kapnak helyet más európai or-

szágok néprajzi kiadványainak recenziói, a recenzorok érdeklődése és specializálódása alapjára. E recenziók nem függenek össze az egyes számok tematikus tartalmával, kiválasztásuk változó és sokféle.

kiadói
A ~~szekesztő~~szándékot legnyilvánvalóbban a tanulmányok rovata tükrözi.

Az utolsó évfolyamok egyes számaiban az állami tervfeladatok eredményei kapnak helyet. E tanulmányegyüttes külön címen szerepel: A népi kultúra progresszív hagyományainak beilleszkedése a szocialista kultúra rendszerébe és a dolgozók életébe /30, 1982/1., 3. és 4. szám; 31, 1983/1; 32, 1984/2; 33, 1985/2-3, 34, 1986/3/. A bemutatott eredmények esetenként mint beszámolók is elhangzottak az azonos címet viselő szimpozionon. Máskor egy kiválasztott helység mai változásainak kollektív kutatása tervezetét mutatja be. E tanulmányegyüttesben a népi kultúra alkotóiról és hordozóiról készült írások is szerepelnek. Itt kerülnek publikálásra a népköltészetéről, a népzeneéről és a néptáncról készült tanulmányok is. További tanulmányok irányulnak a képzőművészetre, annak professzionális és nem professzionális alkotóira, akik a ~~le~~törtődnek a népművészethez és merítenek abból. E feladat ~~van~~ egyéb témái a munkásságról, a muzeológiáról, az évfordulós és családi szokásokról, a mai falusi építészetéről, az enteriőr-változásokról, az öltözködésről, a mezőgazdasági termelésről /szövetkezetek és háttáji/ szólnak. Mindebből kitűnik, az állami tervfeladat tartalmazza a néprajztudomány szinte teljeskörű mai problematikáját.

Több tanulmányt egyesít ^{az események} a vállalkozások témaköre.

Külön csoportot képeznek azok a tanulmányok, melyek a paremiológia problémákról tartott szeminárium eredményeiről számolnak be. /29, 1981/4/. A tanulmányok egy másik csoportja a népballadákrol tartott szemináriumon hangzott el /32, 1984/1/. A következő csoportot a népköltészet típusairól tartott szemináriumi előadások alkotják /29, 1981/1/. Külön tanulmányegyüttes vonatkozik a jeles népmeseegyűjtő életére és munkásságára, halálának századik évfordulója alkalmából /34, 1986/3/. A szlovák-magyar együttműködés eredményeként jelentek meg azok a jelentős tanulmányok, melyek a 20. század közepén élő nagyvárosi család életéről és lakásviszonyairól számolnak be /35, 1987/2-3/. Tanulmányok jelentős csoportja szól arról a nemzetközi szimpozionról, melynek témája a család szerepe a szocializmus etnokulturális folyamataiban /31, 1983/3-4/. További két számot töltenek ki azok az ~~írások~~ interdisciplináris néprajzi konferencián elhangzott írások, melyek a hagyomány működéséről szólnak a szocializmusban /34, 1986/1-2/.

Az egyes számok a jelentősebb eseményekről, vagy a néprajz jeles képviselőiről készültek. A Szlovák Nemzeti Felkelés 40. évfordulója alkalmából partizándalokról, visszaemlékezésekről, a felkelés tematikájának képzőművészeti megjelenítéséről készültek tanulmányok /32, 1984/2/. Egy témával, Pozsony néprajzával foglalkozik az a szám, amely a szovjet hadsereg által felszabadított Pozsony 40. évfordulójára készült /33, 1985/1/. Külön szám célozza meg az új tudós generáció munkáját, melyet Ján Mjartannak ajánlanak, a szlovák néprajz mesztorának, születése

80. évfordulójára /30, 1982/2/. A Kárpátok és a Balkán kultúrájának kutatása 20. évfordulóját ünneplő nemzetközi bizottság képviselteti magát cikkeivel a folyóirat egyes számaiban /28, 1980/3; 29/1981/2-3; 31, 1983/2/.

A tanulmányok témakörét nem taglaltuk a teljesség igényével. Am így is megmutatkozik a folyóirat tartalmának fő irányzata. Mindezzel szorosan összefügg a cikkek szerzőinek képviselete.

Az állami tervfeladatot jobbra a Néprajzi Intézet munkatársai prezentálják. A változásvizsgálatok tulajdonképpen speciális témakörük folytatása /gazdálkodás, építkezés és lakás-
kultúra, viselet, népművészet és termelés, szokások, folklór és a táncsoportok tevékenysége, stb./. Eredményüket rövid cikkekben ismertetik / átlag 10 tanulmány egy számon belül / hozzávetőleg kétszeres a kettős számokban/. Számottevő és rövid tanulmány teszi hozzáférhetővé az állami terv teljesítésének menetét az adott feladatok személyi és tematikai képviselete alapján.

A jubileumi számok egy tágabb szerzői kör munkáit koncentrálnak. A Pozsonynak szentelt számon osztoznak másokon kívül a múzeum dolgozói és az egyetemi néprajzi munkahely kollektívája, mely a Pozsonyhoz tartozó települések monográfiájának kiadója /16 cikk a tanulmányok rovatában/. A fiatal szerzők száma jobbra a kandidátusi és diplomamunkájuk eredményeit közli. Ezekben preferálódik témájuk elméleti megközelítése / tanulmány a hagyományról, a családról, a szocializációról,

az énekrepertoárról, a szokásokról, stb.; 10 tanulmány és 10 anyaggyűjtemény/. A Karpatológia számaiban hazai és külföldi szerzők publikálnak a közösen megoldandó feladatokon belüli érdekelttségük alapján. A nemzetközi szintézis irányába mutatnak az építészetről, a páasztorkodásról és a betyár-folklórról készült munkák / összesen 19 tanulmány/.

Az egyes szemnárriumokról és konferenciákról készült számok tartalma és szerzői képviselete függ a vállalkozások szándékától. Helyet kapnak itt a hazai és a nemzetközi összejövetelek is. Így az a nemzetközi szimpózium, amely az összes szocialista ország szerzőinek cikkeivel a mai családszerkezetről szól /31 cikk a kettős számban/. Az egyéni szemléletmódon túl az adott terület néprajzi irányzata is tükröződik. Ilyen szempontból e legszámottevőbb tanulmányegyüttes is a mai családvizsgálat sokrétű lehetőségeiről szolgáltat tanulságot.

A Slovensky národopis koncepciója a központi néprajzi munkahely összetevékenységét tükrözi. Végezetül abba az irányba mutat, amelyen a szlovák néprajz, mint tudományssak elindult. Ez az az út, amely mindenekelőtt a fiatal generációt vonultatja fel és eredményei tőle függnnek majd.

A Český lid tartalmi súlypontját az állami tervbe bekapcsolódó cseh néprajzszakutatók együttműködése eredményeinek prezentálása képezi. Meg kell jegyezni, hogy a "cseh" fogalom magába foglalja a cseh területeken kívül Morvaországot és Sziléziát /a cseh királyság történeti területét/. Évente több alkalommal

szervezték e feladatokkal kapcsolatos konferenciákat és szemináriumokat, melyeken részt vettek a központi és a vidéki munkahelyek dolgozói is. Az ott elhangzott hozzászólásokat jobbra az intézmény belső sajtója publikálta. A Česky lid-ben a legjelentősebb tanulmányokat tették közzé, azokat forrásértékű és dokumentációs anyagokkal egészítették ki.

A kutatási eredmények dokumentálásának fontosságát húzza alá a folyóirat képi anyaga. Minden szám nyolcoldalas képi melléklettel jelenik meg, tizedrészben fekete-fehér dokumentációs képi ábrázolással, melyek a tervbe vett feladatok témáit célozzák meg. Az évfolyamok a képek monotematikus egységét adják. Az évfolyamok némelyikében a munkáskörnyezet kap helyet. Az egyikben bemutatják a munkáslakásokat, lakóhelyük szerinti csoportosításban /falusi, városi, város környéki/, vagy munkájuk alapján /bányász, erdei munkás, stb./. Másutt a munkások közösségi életének különböző oldalai szerepelnek, megint másutt viseletük az egyes foglalkozási ágakon belül. Külön mellékletgyűttest szentelnek a cseh kivándorlóknak és hazatérőknek. Ezek az évfolyamok az európai országokban és a tengeren túl élő kivándorlók kulturális környezetét, társadalmi életét mutatják be / Lengyelország, Németország, Ausztria, Balkán, más nyugat-európai országok, USA, Argentína, stb./. Bizonyos évfolyamok képi mellékletei a Csehországban élő, 1945 utáni reemigránsokat kísérik figyelemmel. A képi mellékletek önálló részét alkotják a folyóiratnak. Számos szerző többéves témájához szorosan kapcsolódnak. E témaegyüttesek reprodukcióit a folyóirat borítója is reprezentálja. Nem helyettesítik azonban

a tanulmányokhoz kapcsolódó szövegek illusztrációkat.

A folyóirat négyes felosztása - tanulmányok, anyaggyűjtemények, hírek és irodalom - rendszerint ismétlődik.

Az irodalomban mindenekelőtt a néprajzi és a társ-tudományok publikációi recenzálódnak, ezen belül az egyes kiemelt szlovák néprajzi publikációk is. A külföldi irodalomból nagy figyelmet szentelnek a szovjet néprajzi kiadványoknak. Rendszeresen képviseltetik magukat a többi szláv és a szomszédos országok is / lengyelek, szorbok, bulgárok, kelet-németek/, esetenként a többi európai ország néprajzi irodalma. Minden évfolyam, túl ezen, valamely ^{más} idegen ország néprajzából közöl recenziót.

A hírek, amely megelőzi a recenziókat, a prágán kívüli eseményekre is ráirányítja a figyelmet. Vonatkozik ez mindenekelőtt a kiállítók hirdásaira, melyek e rovatot alapvetően kitöltik. Nem kerül el a figyelmet szinte egyetlen új expozíció, ill. vidéki múzeumi kiállítás sem. Tartalmazza a jelentősebb előadásokat, jubileumokat. Rendszeresen figyelemmel kíséri a néprajzi szemináriumokat és konferenciákat, amelyeket főszét vettek az intézmény dolgozói itthon vagy külföldön. A hazai események közül rendszeresen képviseltetik magukat a Strážnice-i tudományos találkozók D-Morvaországban, melyet a népművészet ottani intézete szervez más intézményekkel és néprajzi személyiségekkel együttműködve. Teljességében

felkarolják azokat a szemináriumokat és konferenciákat, melyeket a Prágai Néprajzi és Folklorisztikai Intézet szervez munkatársai segítségével Brünben, s az állami tervfeladatok előzetes eredményeinek ismertetésére irányulnak. Néhány összejövétel tárgya a regionális népi kultúra kérdése volt. A nyolcvanas évek elején e összejövetelek témakörében a munkáskultúra került túlgúlyba. Párhuzamosan ezzel az utóbbi években mind gyakrabban olvashatunk az üléseken elhangzott "etnikai folyamatok" témájáról is. Néhány szemináriumot szenteltek a cseh és a morva határvidék betelepítésének kérdésköréhez, a németek 1945 utáni elszállítását követően. A továbbiak egy konkrét etnikumra vonatkoztak, pl. a csehek, a szlovákok vagy a ruszinok egyes csoportjaira a cseh határvidék területén. A szemináriumokon nagy figyelmet szenteltek azoknak a területeknek is, ahonnan e csoportok érkeztek / pl. a volyni csehek, a romániai csehek, szlovákok, stb./. A figyelem nem csak a határvidékekre irányult. Külön találkozáson foglalkoztak a cigányokkal. Így már ezekből a hírekből is szembe tűnő a cseh néprajz tematikus orientációja, s minderről még teljesebb képet ad a tanulmányok és az anyaggyűjtemények rovata.

A tanulmányok és anyaggyűjtemények fejezete többnyire egy egységes egészbe foglalható össze. A tanulmányok fejezete hat cikknél többet nem közöl, az anyaggyűjtemény-rovat pedig két-három munkát tartalmaz. Kiválasztásuk nem következetesen mon tematikus. Pl. az egyik számban/évf.72, 1985/1/ tanulmányok készültek ^{egy} a határvidéki falu építkezésének fejlődéséről, a folklorizmusról,

A mai Lengyelország és Szovjetunió területére történő kívándorlásról a 18. századtól; a cseh népviseletről a színház színpadán, a munkások táplálkozási szokásairól. Egy másik számban /69. évf. 1982/2/ a cseh munkásokról, a cigány lakosság statisztikai és demográfiai elemzéséről olvashatunk; egy-egy tanulmány szerepel ~~egy~~ munkáskolóniáról, Plzen külvárosi falujának lakosság-összetételéről, ^{Északkelet-}~~Északkelet-~~ Morvaország iparosításáról/Vlávsko/, a középkor népviseletéről. Ha a cikkek többsége egytémájú, úgy azok a cseh néprajz állami tervfeladataira irányulnak és azokból következnek.

A közös feladatok eredményein kívül nyomon kísérhetők a folyóiratban a szerzők egyéni kutatóútjai is. Pl. a munkásvisélet kutatása a szerzőt nemcsak a téma széleskörű vizsgálatához vezette /a munkásöltözet forrásainak analizise, a visélet proletár - szimbolikája, munkásuniformisok, stb./. Több tanulmány dolgozza fel a népviselet, a nemzeti visélet ~~ikk~~ alakulásának kérdéseit a 19. század második felétől és a későbbi divatirányzatokat, melyekben a népi motívumok fellelhetők. A folyóiratban több tanulmány eltér a tervezett feladatoktól / a népviselet ikonográfiája, népviselet és népszokások a színházak színpadán, haggományos népi építészet, táplálkozás a 18. és a 19. században, jobbágycsalád, stb./. Vonatkozik ez a folklorisztikai és a zeneelméleti tanulmányokra is / a népi próza elméleti kérdései, szatócsdalok, fúvószene, stb./.

E kitérések ellenére a tanulmányok többsége az állami tervfeladatokból indul ki. Kutatásuk eredményeit az intézet dolgozói

mellett vidéki néprajzkutatók és végzős hallgatók is publikálják, akik diplomamunkájukban e feladatok egyikére összpontosítottak.

~~XXXX~~ Legnagyobb számban azok a tanulmányok képviseltetik magukat, melyek az etnikai folyamatok kutatási feladataihoz csatlakoznak. A cikkek nagy többsége a különböző európai és tengerentúli országokba kitelepült csehekkel foglalkozik. A tanulmányok a 18. századtól a két háború közti időszakig terjedő ~~historiográfiájából~~ történeti anyagból indulnak ki. Néprajzi hozadékok azok a tanulmányok, amelyek az idegen földön élő csehekről szólnak /pl. csehek a romániai Bánátban/, és hazájukkal való kapcsolatukról /az amerikai csehek levelezései és egyéb kapcsolataik/.

Elsőrendű néprajzi problematika a reemigránsokkal foglalkozó tanulmányokban található. Része a határvidéken újratelepülők integrációs kérdéskörének 1945 után. Találkoztak ott csehek, szlovákok és ruszin reemigránsok a legkülönbözőbb kelet-európai országokból. Az újratelepülő térségek heterogenitásához hozzájárult az az eredeti német lakosság, kiket nem szállítottak el, de azok a csehek és szlovákok is, akik a határvidékre az ország belsejéből érkeztek. Eddig a magyar lakosságot nem vizsgálták. A cikkek egész sora kíséri figyelemmel integrációjuk folyamatát és a cseh közösségek majoritásának hatását. Az új közösségek létrejöttét különböző jelenségek alapján kutatják / egyes csoportok vagyoni és professzionális összetétele, beilleszkedésük módja az új gazdasági- és lakásviszonyokba, családi és rokoni kapcsolataik, a házasodás

köre, szokások, stb./. E résztanulmányok fokozatosan egy elméleti végkövetkeztetésben összegződnek. Rámutatnak az egyes csoportok új környezetbeni beilleszkedésének módjára és fokozatára /71. évf.,1984/3; 73.évf.,1986/4/.

Külön kérdéskör vonatkozik azokra a bevándorlókra, akik nem csak a határvidékeken élnek. Feldolgozott a bukovinai, a besszarábiai és a dobrudzsai németek kérdése, akik az 1941-1942-es években érkeztek Csehországba / 71. évf.,1984/2/. Több tanulmány foglalkozik a cigány lakossággal. A második világháború alatt szinte teljesen kiirtották őket Csehországban. Helyüket a Szlovákiából érkező cigányok foglalták el. Néhány tanulmány történeti áttekintésükkel foglalkozik Csehország területén, jelenlegi mozgásukat kíséri figyelemmel, koncentrációjukat, összetételüket, a hatalmi beavatkozás hatásait életmódjukra, táplálkozásukat és más ~~kérdéseket~~ ^{kérdéseket}. Fontos segítséget nyújtanak a kutatásban az illetékes szakemberek tollából származó statisztikai és demográfiai elemzések. Figyelemmel kísérik továbbá a görög bevándorlókat /1948-49/ a polgárháború éveitől és azt követően /69.évf., 1982/1/. Az utóbbi években a vietnamiak kutatása folyik, kik ideiglenesen dolgoznak Csehszlovákiában /74. évf., 1987/4/. Nem merítettük ki e téma minden kérdését, melyek a Český lid oldalain található. Azonban így is nyilvánvaló, hogy a cseh néprajzkutatók központi feladatait taglalják és a közeljövőben nem zárulnak le.

A munkásság problematikája a második helyen szerepel, már ami a tanulmányok számszerűségét illeti. 1981-ben lezárult a prágai munkásság kutatása 1939-ig bezáróan. Az utóbbi években megjelent tanulmányok más ipari centrumok és problémák felé fordulnak. Feldolgozták a mezőgazdasági munkások lakásvizzonyait, a munkáskolóniák létrejöttét, a munkások és munkáltatóik közti kapcsolatot, a munkásnők kérdését, az egyesületi életet, ~~és~~ a játékokat, stb. Nem hiányoznak a helységmonográfiák, a munkások szocioprofessziós összetételének elemzése, kapcsolatuk a lakossággal. E téma hasonlóan a szintézis irányába halad.

A folyóíratra jellemző a források hozzáférhetővé tétele. A statisztikai és a demográfiai tanulmányokról már tettünk említést. Néhány tanulmány kíséri figyelemmel a hagyatékok anyagát. Mások fagyelmeztetnek a törvénytörvényes jegyzőkönyvekre és az alacsonyabb szociális réteg életét és kultúráját felfedő személyek hivatalos körözésére. Megint mások az építkezés, a viselet és a népi kultúra más megnyilvánulásainak ikonográfiai anyagát fedezik fel. Közzétettek egy kérdőívet a 19. század első évei jobbágysága kérdésköréből. E tanulmányok összességében értékes adatokat szolgáltatnak a legkülönbözőbb témakörökhöz. Variabilitásukat nem merítettük ki. Kapcsolódnak a folyóirat hagyományaihoz, miszerint a tanulmányozott kérdések történeti szempontú körüljárása alapvető fontosságú.

A Slovenský národopis és a Český lid közös vonása azon feladatok előnybe részesítése, melyek a terbe vett feladatokkal

~~XXXXXXXX~~

kapcsolatosak. Szlovákiában a hagyományos népi kultúra mai jelentőségével és változásaival kapcsolatos kérdések kerülnek előtérbe. Csehországban elsőrendű feladatok azok a kutatások, melyek a nem hagyományos közösségeket, az újratelepült határvidékeket és a munkásságot vizsgálják. A cseh cikkek többsége történeti jellegű, archiv és statisztikai forrásokra irányul. A szlovákok inkább a terepmunka anyagából merítenek. Mindkét út az aktuális társadalmi szükségszerűségből indul ki és mára a ~~XXXXXXXX~~ irányul. A kutatási feladatok különbözőségének oka az eltérő ^{történelmi} ~~XXXXXXXX~~ valóság és a néprajztudomány hagyományának mássága.